

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Marți'a, Joui'a și Sambat'a.

Prețulu abonamentulu:
pe un anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni:
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe șase luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmonu 6 cr. și timbru de 80 cr.
v. a. pentru facere publicare. — Scrieri ne-
truncate nu se primesc. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 119.

Duminea 18 | 30 Octobre

1881.

Brasiovu, 17/29 Octobre.

„Este o minune, că în Austro-Ungari'a mai mergu lucrurile și asié cum mergu!“ Acésta esclama-re, ce a facut'o nu de multu diarulu „Times“, ne vine fara voia în minte, candu ne gandim la situatiunea interioara a monarchiei nostre. Ce diversitate de vederi politice, de tendintie și de nisuintie politice nu se arata ochiloru nostri, deca aruncam o privire asupra activitatii diferiteloru parlamente mari și mici, din cari se compune actualulu mecanismu constitutionalu alu Austro-Ungariei!

În septeman'a acésta s'a încheiatu sesiunea dieteloru provinciale din Cislaitani'a. Șapte-spre-diece mici parlamente funcțiunea regulatu în partea de dincolo a monarchiei, aducu legi spre binele diferiteloru provincie și spre înaintarea culturai și a bunăstareii poporatiuniloru lor, lauda séu critica mesurile guvernului centralu, accepta séu respinge propunerile lui și cu tóte astea Austri'a existe inca, ea este departe de a fi distrusa și imbucatatita și, ce e mai bătătoriu la ochi, ea prosperéza multu mai bine decâtu buna-óra Ungari'a, unde, afara de diet'a Croatiei, numai unu singuru parlamentu exercéza monopolulu de a „ferici tíer'a și popó-rele ei.“

Dér' ni se va obiectá, nu vedeti cu câte dificultati trebe se se lupte guvernulu austriacu tocmai din caus'a multeloru diete provinciale, cari ilu impedează și 'lu incurca numai în lucrarea s'a? Asié se pare la prim'a ochire, în realitate inse a-cele șapte-spre-diece diete cislaitane usiréza multu sarcinile guvernului constitutionalu, luandu-i de pe spinare o parte mare din responsabilitatea ce-i incumba și ferindu 'lu de multe erori, cari potu fi fatale în urmarile lor pentru statulu întregu.

Ce 'ia folositu, spre exemplu, statulu ungaru, că s'a nimicitu de totu autonomi'a Ardealului? Ce ne-a adusu pēna adi fusiunea? — Miseri'a și decadenti'a morala și materiala a țierei, eata cu ce ne-amu alesu, de candu nu mai avemu dieta propria; și istori'a va trage odata înaintea tribunalului ei pe aceia, cari au avutu ceteza. ea a pretinde, că ne voru governa mai bine „de nobis sine nobis“, din centru, ei cari nu numai că nu cunosc dure-rile nostre, dér' n'au nici cea mai elementara cunoscintia despre trebuintele adeverate ale acestei țieri!

Se ne întórcemu la dietele cislaitane. Duóe curente principale s'au manifestatu în activitatea lor, unulu centralistu, celalaltu federalisticu. Mai multu s'a datu espressione directiunei federaliste în dietele din Galiti'a, din Bucovin'a și în diet'a Tirolésa, unde partidele autonomiste sunt în mai-oritate. În celelalte diete a predominu mai multu séu mai puțin spiritulu centralistu, ce se afla în opozițiune cu program'a de impacare a cabinetului Taaffe. Este caracteristicu, că tocmai în diet'a Boemi'e s'a datu espressione mai viua nemulțamirei cu politic'a guvernului actualu. Acésta vine de acolo, că Nemții din Boemi'a se bucura de-o mai-oritate artificiala în dieta, pre candu Cehii, cari facu duóe din trei parti ale poporatiunei, sunt inca și adi în minoritate.

Cu tóte că dietele de mai-oritate centralista pre-cumpanescu pe cele federaliste, se póte sustiené, că în sesiunea din urma s'a facutu în Austri'a unu pasu mai multu spre decentralizare. Sub ministriulu Taaffe dietele provinciale au capetatu importanți'a ce li se cuvine. Organulu principalu alu centralistiloru nemti recunóscu, că în acesti doi ani din urma curagiulu federalistiloru s'a maritu deodata cu speranțele lor și că curentulu federalistu a capetatu unu impulsu mai multu, prin aceea, că guvernulu s'a adresatu c'unu cestionariu asupra reformei administrative la diete, recunoscēndu astfel dreptulu lor, de a 'si dá în prim'a linea votulu decideriu asupra organizareii administrațiunei politice.

Ce-e dreptu acestu proiectu de reforma ad-ministratiua alu guvernului n'a indestulitu nici pe centralisti, nici pe federalisti, dér' faptulu, că a fost prezentatu dieteloru, dovedesce destulu de lamuritu, că guvernulu este decisu a înaintá incetinelu pe cărarea descentralizarei.

Pēna aci tóte ar' merge bine. Déca luptele ar' decurge între centralisti și federalisti, sar' puté mai usioru ajunge la unu resultatu favorabilu pentru caus'a egalei îndreptatiri a popóreloru, dér' astadi nu se intréba atātu dupa modulu de guvernare, ci mai multu dupa aceea, cine se domnéscu, Germanii ori Slavii. Inversiunarea, cu care se combatu Germanii și Slavii, este o aparițiune de totu anormala și inzedaru se silesce comitele Taaffe se pūna stavila porniriloru estreme. Eata, unde este reulu, acelasiu reu, ce 'lu semtindu atātu de multu și în statulu ungaru.

Certele d'între popórele monarchiei capeta unu caracteru fórtu amenintatoriu prin aceea că Germanii și Maghiarii nu voru se renuntie nicidecum la póft'a lor de supremația, ce le-a stérnit'o în gradulu celu mai mare sistemulu dualisticu. A refusá ori ce compromissu cu celelalte popóre pe bas'a egalei îndreptatiri, însămnă inse a periclitá chiaru esistenți'a monarchiei și 'intradeveru centralistiloru germani și maghiari nu le e atātu de monarchia cătu mai multu de egemoni'a loru nationala.

Faciá cu asemeni tendintie exclusive complica-rea aparatului parlamentariu se semte indoitu. Este spre exemplu o aparițiune strana, că, pre candu federalistii forméza maipritatea în Reichsrath, în delegatiunea austriaca, care nu este decâtu unu mandataru alu Reichsrathului, ei sunt în minoritate, că prin urmare acea reprezentantia restrinsa, care e chiamata a controlá mersulu politiceii esterióre, vine în contradicere cu politic'a interioara, care ar' trebui se servéscu de basa celei esterióre.

Eata de ce este o minune că lucrurile mergu în Austro-Ungari'a și asiá cum mergu. Candu óre voru merge asiá cum ar' trebui se mérga?

Cronic'a evenimenteloru politice.

Joi séra la 7¹/₂ óre a ajunsu Regele și Regina Italiei la Vien'a și au fost primiti la gara de Imperatulu, prínciulu Rudolf și de archiducii Carolu Ludovicu, Wilhelm, Albrecht, Ioan Salvator și Eugenu. Monarchii se îmbraci-siara și se serutara; Imperatulu serutá man'a Reginei Margherita, ear' regele Umberto îmbraci-siá și serutá pe Rudolf. Imperatulu purtá uniform'a de maresialu cu ordinulu Anunțatei, Regele era îmbracatu în uniforma de generalu italianu cu marea cruce a ordinului St. Stefanu. Dupa ce au fost prezentati cei din suita și demnitarii, s'a trecut în revista compai'a de onóre, dupa care Imperatulu suinduse în trasura cu Regina Italiei, ear' Regele Umberto cu prínciulu Rudolf, plecara la palatu. Aci asteptau sosirea óspetiloru regali Imperatésa, Stefani'a, Gisella și archiduces'a Mari'a. Atātu la gara, cătu și pe drumu pēna la palatu Maiestatile Loru au fost aclamate în modu entusiasticu de-o imensa multime.

Joi s'au intrunitu în Vien'a delegatiunile. Proiectulu budgetulu comunu pentru 1882 pretinde în totalu o suma de 114,447.706 fl. adeca cu 1,916.337 fl. mai multu cá în anulu 1881. Diferenti'a în plus proviue mai cu séma de acolo că ministriulu de resbelu face, că de obicei, preten-siuni mai mari.

Ministru de honvedi Szeude Béla, fiindu verificatu și pentru Seghedin și pentru Lugosiu, a primitu mandatulu Seghedinului și cerculu Lugosiului a devenitu vacantu. „Luminatorulu“ ne spune, că o conferintia a partidei guvernamentale s'a ținutu în sal'a otelului „la Re-

gele Ungariei“ în Lugosiu, primindu de susu ordinulu că se lucre pentru că cutare Tisza László s'è fia ablegatulu Lugosiului. Din preotimea romana au luat parte la acésta conferintia de mameluci numai canoniculu Liviu și pop'a Rusa; mamelucii se întielesera despre modulu implinirei poruncei și alegerea se va ținé în 31 Octobre a. c. în Lugosiu. Cātu despre alegătorii romani ai partidei nationale, „Luminatorulu“ vrea se créda că ei voru remané consecuenti în neconsecenti'a de a se abstiené dela alegeri — în contra conclusului conferintiei Sibiane — cum facura și în lun'a lui Iuniu.

Se scrie dela Bucuresci lui „Pester Lloyd“, că în departamentulu de resbelu de acolo domnesce acuma o mare activitate. În timpulu celu mai de aprópe Romanii voiescu se completeze armarea armatei și de aceea directorulu scólei de geniu, colon. Eracle Arionu va plecá Luuea viitóre la Esseau spre a întreveni la primirea materialului de resbelu fabricatu în stabilimentulu Krupp pentru Romani'a. — În cătuva surprindetória este — dice memoratulu coresp. — scirea, că siefulu statului, majoru Slaniceanu a insarcinatu o comisiune compusa din oficiari de statu majoru de a luá unu planu cartograficu strategicu alu Carpatiloru dela fruntaria. Se dice ce-i dreptu că acésta lucrare s'ar' face cu scopu de a servi la marile manevre ce voru avé locu în Carpati la anulu; dér' abstragēndu dela aceea, că chiaru și ținerea acestor manevre la fruntaria ungara nu prea documentéza unu sentiutu amicabileu pentru monarchi'a vecina, este ori-cum susprindetoriu, că memoratele mesurari strategice se facu tocmai pe vremea cea mai rea. Se fia óre acésta mesura numai o ilustratiune a amenintareii celei mai noue a unui oficiosu din Bucuresci, dupa care unu ministriu favorabilu pre-tensiuniloru Austro-Ungariei în cestiunea Dunareana ar' fi posibilu numai atunci deca tíer'a ar' fi ocupata de trupele unei puteri straine?

Corespondentulu, care este negresitu vr'unu jidanu maghiarisatu nu s'a pututu stapani, more patrio, că se nu arunce unu prepusu și asupra unoru nevinovate mesurari pentru manevre!

Judecandu dupa limbagiulu plinu de incredere alu organeloru cancelariului germanu, planurile acestuia se desfasiura bine și în favórea politiceii lui. Caletoria Regelui Umberto place multu d-lui Bismarck, căci eata ce scrie fói'a lui „Nordd. allg. Ztg.“: „Opiniunea publica în Austro-Ungari'a astépta cu bucuria sosirea Regelui Italiei în Vien'a. Fia-cine semte claru și limpede, că positiunea Austriei în areopagulu european care a devenitu decideriu prin aliantia cu Germani'a, va fi intarita prin apropiarea Italiei, care este puterea a treia centrala a Europei, și acésta nu se póte pretiui în destulu.“

Intr'aceia diarulu italianu „La Lega della Democrazia“ vine și combate afirmarea oficiosiloru, că „Reuniunile Irredentei“ s'ar' fi disolvatu și constata că inca în 22 a curentei a avutu locu în Palazzo Poli o adunare a Reuniunei pentru Trient și Triest, cu care ocaziune s'au inscrisu multi membri noi.

Organulu cancelariului germanu „Nordd. allg. Ztg.“ face în presér'a alegeriloru unu apelu la tóte elementele conservatórie că s'è se unéscu, căci de astadata va trebui s'è se aléga între: „Bismarck séu „Progressu“? Ori-cine va votá pentru „Progressu“ și în contra lui Bismarck, chiaru și aceia cari se voru abtiené dela votu, sunt inimicii guvernului și comitu unu „actu de tradare faciá cu caus'a cea buna.“ Fói'a oficiosa incheie asié: „Josu cu Bismarck!“ acésta este logic'a cu care intra în lupta electorala pseudo-liberalii ce se numescu progressisti. Logic'a alegătoriloru conservativi tre-be se fia: „Votamu pentru candidatii, cari combatu pe inimiculu guvernului: „progressulu.“

Intr'o scrisóre adresata alegătoriloru sei reu-
mitulu istoricu M o m m s e n dice că d. de Bis-
marck urmaresce unu scopu periculosu: absolutis-
mulu ministerialu si omnipotentia statului. Prin
monopolurile si impositelre indirecte elu voiesce se
nimicésca dreptulu budgetaru alu parlamentului,
prin sadirea de certe intre diferitele clase, rasse
si interese tinde la descompunerea partideloru;
prin ingerinti'a administrativa si pecuniara a sta-
tului voiesce se puna sub tutela comunele si asso-
ciatiunile; in fine prin organizarea unei cătu mai
numeróse armate de functiunari dependenti crede a
ajunge mai usioru la acelu scopu care este absolu-
tismulu si omnipotentia.

Scrisórea lui Mommsen a produsu mare sen-
satiune cá si vorbirea profesorului V i r c h o v
prin care a combatutu „proiectele fericitóre de
tiéra“ ale lui Bismarck, cari nu s'au coptu inca in
capulu lui, asié că unu proiectu restórna pe celalatu,
si a protestatu in numele libertatii contra functi-
narismulu servilu, care cresce pe di ce merge.

Semtindu venirea lui Gambetta la guvernul C o m u n a r d i i
din Paris nu sciu cum se'si verse mania asupra
acestui omu de statu, singurulu de care se temu.
Ei arangiaru la 23 Oct. o noua adunare, declara
pe Tony Révillon si pe arangiatorii meetingului
din circulu Fernando tradatori, predicandu omorulu
si rescóla. Soldatii se parasésca casarmele, se nu
mai asculte de nimeni, ci unindu-se cu poporulu
se dè focu asupra ómeniloru dela guvernul. Unu
oratoru dise că armat'a totu e necesara, căci
déca Germani'a ar' veni se nimicésca Françi'a,
atunci s'ar' stinge si partid'a revolutiunara. Unu
tinèru cerù, că Gambetta, Ferry si ministrii se
fia impuscati, cum au fost generalii Clément
si Thomas. O dama comunarda cere in numele
dreptului femeiloru, că soldatii se refuze as-
culturarea. Comunardulu Pieron spera, că Gambetta
nu va avé fericirea se móra in patu cá Thiers, se
va gasi cine-va care se face ordine. Atunci po-
porulu se va cobori in strade, si aducèndu'si
aminte de trecutu, va lucrá fara mila necrutian-
du pe nimeni. Unu domnu elegantu propune, că
Gambetta si guvernulu se fia acusat de inalta
tradare, sè se judece toti functionarii civili
si militari banuiti, Gambetta si Roustan se
fia arestati indata, publicandu-se actele si
sentinti'a. Inse acésta resolutiune nu se prime-
sesce, pentru că colectivisti nu voru se aiba a
face cu radicalii. Se adopta numai o resolutiune
in contra intregéi burgesii, care este declarata
de criminala si culpabila. — Astfelu tolerésca
guvernulu republicei eruptiunea maniei neimpacatiloru
comunardi prin meetinguri. Pèna candu inse totu
asié?

Lordulu-locoteninte alu I r l a n d e i séu cum
mai este numitu V i c e - R e g e l e Irlandiei, a
datu o p r o c l a m a t i u n e i n c o n t r a L i g e i
i r l a n d e z e, pe care o lasamu se urmeze:

„Considerandu că o asociatiune, intitulandu-se
„Land-Lig'a nationala irlandesa“ si esistendu de
cătu-va timpu, si-a arogatu dreptulu de a se
amestecá pe langa supusii reginii in exercitiulu
liberu alu drepturiloru loru egale, si in particu-
laru de a controlá relatiunile dintre proprietarii
si cultivatorii irlandesi; considerandu că s'a
cautatu a se pune in executare proiectele
disei asociatiuni printr'o sistema organizata
de intimidare, tindiendu a opri executarea
otariiloru justitiei reginii si de a impede-
cá pe supusii M. S. a executá contractele
loru si d'a isbi ast-felu in interesele loru
legitime; considerandu că dis'a asociatiune a
marturitu asta-di intentiunea s'a de a impede-
ca plat'a ori-carui felu de arenda si de a se
opune la executarea legii in regatulu Irlandei:

„Prevenimu prin cea de facia pe tóte persónele,
că dis'a societate intitulandu-se „Land-Lig'a
nationala irlandesa,“ séu cunoscuta sub ori-ce
alt nume, este o asociatiune nelegala si
criminala si că tóte intrunirile sale sunt
asemenea nelegale si criminale, si prin
urmare voru fi impeditate si imprastiate
cu puterea. Facemu cunoscutu, in acela-si
timpu, tuturoru supusiloru M. Sale cari ar'
fi pututu se fia in relatiuni cu dis'a
asociatiune, că trebuie sè se desparta de
dèns'a si sè se abtina d'ei mai veni in
ajutoru.

„Facemu sè se scia in acela-si timpu de
toti că tóte midilócele cari sunt la
dispositiunea nóstra, voru fi intrabu-
ntiate spre a protege pe supusii reginii
Irlandei in liberulu exercitiu alu
ocupatiuniloru loru legitime, a'i
ajutá cá se'si indeplinésca indatoririle
loru legale si a face se inceteze ori-ce
impedicare adusa executarii otariloru
rustitiei. Facemu prin cea de facia
apelu la toti supusii leali si devotati
ai corónei, pentru că se ne ajute a
mantiné legea si autoritatea reginii
in regatulu seu irlandesu.

Din partei L i g ' a a publicatu eri
urmatoriu alu avisu in „Freeman's Journal“
din Dublin:

„Actele guvernului in cursulu septemanei
trecute, si mai alesu proclamatiunea de
asta sér'a, care anuntia facticu a
determinare de a recnrege la fortia
spre a impede- cá poporulu irlandezu
de a esercea dreptulu seu constitutionalu
de a se reuni liberu in publicu, face de
datoria L a n d - L i g e i centrale de a
preveni poporulu, care remàindu
neclintitu in resistentia lui passiva,
trebuie se renuncie pentru momentu
la tóte meetingurile publice proiectate,
cari stau in óbre care raportu cu
Lig'a ceea ce ar' dá ansa autoritatii de a
si executá intentiunea.“

Land-Lig'a femeiloru a publicatu
asemenea unu avisu in care apeléza la
Irlandesi cá se face subscriptiuni
pentru de „a usurá miseri'a a
suteloru dintre ómenii nostrii cei
mai buni si cei mai bravi, cari genu
astadi in inchisorile guvernului.“ —
Se dice că d. Parnell va fi stramutatu
din inchisórea dela Kilmainham intr'o
inchisóre mai in interiorulu tierei.
Se mai asigura că in timpu de
optu dile nu e ertatu nimeni a
face visita d-loru Parnell, O'Kelly,
Dillon Sexton, Brennau si Kettle.

Guvernulu unguurescu si nationalitatile.

Dupa Polit a mai vorbitu la
cestiunea nationalitatiloru d'intre
deputatii nemaghiari numai A d o l f
Z a y. Estragemu din vorbirea lui
urmatórele:

D-lu Mihailu Polit — dice Zay —
a adusu pe tapetu cestiunea
nationalitatiloru; d-lu ministru-
presiedente s'a esprimitu asupr'a
ei atátu de urbanu si de lealu cătu
l'a iertatu nobilulu seu sufletu; d-lu
deputatu L. Mocsáry inse s'a
esprimitu cu o iubire de adeveru
si cu o stapanire de sine care 'lu
face corbu albu nu numai in
partid'a s'a, ci durere! si in alte
partide. Este intrebare déca a
fost intieptiesce sè se aduca acum
la desbatere nu numai cestiunea
nationalitatiloru ci sio suparaciósa
revisiune a legii de nationalitati —
căci eu suntu de parere că o
cestiune atátu de importanta nu
trebuie discutata fara motive
pressante, fara vre unu scopu
óre-care concretu si practic. Déca
o astfelu de cestiune se aduce
asié, nici una — nici duóe, in
tro desbatere de alta natura, de
buna séma nu va avé nici unu
succesu, ci numai se va inveni
si produce faci'a de legislativa
indiferentia si póte chiaru si
nep'acere. Déra aceste consideratiuni
— celu puçinu de astadata —
nu mai au locu; intrebarea s'a
pusu si nu trebuie trecutu cu
vederea. Ori si cine trebuie se
recunósca că intrebarea acést'a
esiste inca si nu este resoluta;
celu-ce nu ar' recunósce, s'ar'
asemaná cu strutiulu, care 'si
vira capulu in tufa si nu mai
vrea se mai véda nimicu. Intrebarea
din cestiune nu póte remané
balta, ci trebuie sè se rezolveze,
si cu cătu o veti amana mai
multu, cu atátu o veti complicá
si o veti agravá, cu atátu va
fi mai grea deslegarea ei.

Lucrulu acést'a erá bine cunoscutu
in classicele dile ale renascerei
vietiei constitutionale, in neuitat'a
dieta din 1861. „Intieptulu
natiunei“, Franciscu Deak, si cu
dènsulu intrég'a camer'a dise cu
unanimitate in a dou'a redactiune
a primei adrese din 1861: „Triste
evenimente din dilele trecute au
produsu neintielegeri pagubitóre
intre noi si intre concetatianii
nostri nemaghiari. Acesti
concetatianii ai nostrii au nesece
pretensiuni in interesulu
nationalitatiloru, pe cari nu le
putemu lasá nebagate in séma.
Suntem decisi a face tóte pentru
a delaturá aceste neintielegeri,
a face totu ce este posibilu
fara jicuirea teritoriulu patriei
si fara jertifrea independentiei
ei, cá in chipulu acést'a
interelele si simtirile
nationalitatiloru sè se unifice.“

Si mai tardiu, candu se perdú
ori ce sperantia, cá intre
monarchulu, care cereá categoricu
multiamirea si impacarea
nationalitatiloru, si intre
dieta va fi posibilu o
intielegere, candu Franciscu
Deak declará firulu
discutiiloru de taiatu,
dènsulu si camer'a se tinura
de declararea de mai susu
si adaugá: „Scimu cá
consciinti'a nationala, ce
se desvólta pe di ce merge,
trebuie luata in considerare
si nu trebuie considerata
dupa timpulu si dupa
legile cele vechi.“
Ministru presidentu do
astadi si conducètorulu
opositiunei de odinióra,
Coloman Tisza, inse
considerá in cea memorabila
siedintia de dupa prândin,
candú comisarulu regalu,
coutele Haller, tineá in
mána rescriptulu, care
dissolve camer'a si
candú Deak chiaru aduse
amintitulu protestu, care
se primí cu unanimitate —
Coloman Tisza considerá,
dicu, de „suprem'a
datoria a dietei,“ eá in
acelu momentu solemn,
inainte de inchiderea
adunarei, sè se declare:
„că prim'a si cea mai
insemnata missiune a
dietei urmatóre va fi
implinirea t u t u r o r u
pretensiuniloru
nationalitatiloru din
tiéra pe bas'a
principiiloru ambelor
adrese, déca aceste
pretensiuni

nu voru atacá integritatea
teritoriala si politica a
patriei.“

La acestu punctu póte a
facutu alusiune d-lu primu
ministru, candu a declaratu
alaltaieri, cá intr'unu
escesu de maranimia s'a
datu odinióra nationalitatiloru
mai multu decátu ar' fi
trebitu. Eu sunt de parere
inse, cá atuncea nu li s'a
datu nemaghiariloru nimicu
si déca li s'a promisú
ceva, nu li s'a promisú
din prea multa bunatate,
ci din motive fórte
practice. Cine se póte
retiné de a nu zimbí cu
amaraciune, candu aude
pe Meffista unguurescu,
pe Coloman Tisza, vorbindu
de escesse de maranimia?
Cine nu scia in acést'a
estinsa tiéra, cá „gigantulu“
nostru are de principiu
si de motivu numai si
numai o p o r t u n i s m u l u ?
Din oportunismu a
facutu Coloman Tisza
odinióra acea serbatorésca
promissiune, care dupa
cum s'a aretatu mai
tardiu n'a fost seriósa,
căci de pe atunci se
pricepea elu fórte si cum
se cade la mijloculu de
acum'a, la „privirea
spre locurile mai inalte,“
căci fórte bine scia elu
că monarchulu cereá
categoricu in rescriptulu,
prin care se respunde
la prim'a adresa,
multiamirea nationalitatiloru
că „conditio sine qua
non“ pentru restabilirea
constitucionalismulu,
si totu astfelu in
rescriptulu din 25 Decembre
1865 conditioná unirea
definitiva a Ardelulu
cu Ungari'a dela „inde-
plinirea pretensiuniloru
nationalitatiloru, pe care
pretensiuni si voi le-ati
recunoscutu.“ Déra
siefulu opositiunei de
odinióra aruncá si
impregiurulu seu o
privire si vedú cătu
de numerosi suntu
nemaghiarii, cătu de
puternici suntu ei si
cătu de potrivit ar' fi
a-i trage pe sfóra prin
vorbe dulci si ai face
se lucre pentru planurile
sale.

Anulu 1868 impliní fórte
puçine din promissiunile
din 1861. Nu se facú
„totu ceea-ce nu ar' fi
atacátu integritatea
teritoriulu patriei si nu
ar' fi periclitatu
independentia ei.“
Legea de nationalitati
din 1868 lasá cu totulu
totu din vedere relatiunile
numerice dintre
Maghiari si nemaghiari;
si dupa cum se vede
'si luá de exemplu totu
„timpulu si obiceiurile
de demultu.“ Căci
la intrebarea de
alaltaieri a d-lui ministru:
Unde mai au nationalitatile
atátea drepturi cá in
Ungari'a. asiu puté
respunde cu intrebarea:
In care statu, afara
dóra de Sparta cu
Helotii sei lipsiti de
tóte drepturile si de
Rom'a cu cetatianii
sei de a du'a si a
trei'a clasa — in
care statu, dicu, mai
poti vedé astadi in
sut'a a 19-ea, cá a
trei'a parte din
cetatianii se dicteze
legi celorlalte duóe
treimi, se le impuna
institutiunile si limb'a
s'a si se caute chiaru
a le rapí graiulu
stramosiescu si numele
parintiloru loru? Si
déca d-lu ministru
mi-ar' respunde, cá unu
astfelu de statu nu
póte existe in dilele
nóstre, i-asiu dice:
privesce impregiurati
si 'lu vei vedé!

(Va urma.)

Congressulu nationalu bisericescu gr. or.

In siedinti'a dela 9/21
Octobre dep. Iuliu Petricu
cetesce reportulu generalu
alu consistoriulu metropolitanu
despre activitatea s'a. Dupa
o mica discussiune se
primesce trecerea la
desbaterea speciala
primindu-se propunerea
dlui cav. de Puscariu
că desbaterea generala
sè se reserve pèna voru
fi trecutu prin
congresu tóte raporturile
consistoriale. Raportulu
gen alu. consistoriulu
metropolitanu se
cetesce si desbate
apoi punctu de punctu.

Despre decursulu
acestei desbateri scrie
„Telegr. Romanu“
urmatórele:

Punctulu 1. care
privesce deputatiunea
bisericeasca la nunt'a
de argintu a Majestatoru
Loru, la logodna si
cunun'a Altetiei Sale
principelui de coróna
R u d o l f u A. S. S t e f a n i a
comissiunea propune a
se luá spre placuta
sciintia — D. Dr. G. P o p a
in legatura cu
objectulu acesta arata
că ministru intr'atata a
desconsideratu biserica,
că respunsulu la pasii
facuti de inaltulu cleru
la festivitaea amintita
l'a tramisu episcopulu
Aradulu prin vice-
comitiatulu aradanu.

Alu doilea punctu
alu raportulu generalu
metropolitanu privitoriu
la pasii facuti din
partea autoritatiloru
nóstre eclestiastice
contra proiectulu
pentru introducerea
limbei maghiare in
scólele poporale
comissiunea propune a
se luá spre placuta
sciintia. Cuvèntulu
„placuta“ s'a adusu
pentru energi'a, ce au
desvoltatu cu
ocasiunea acea capii si
ceitalti dignitari ai
metropoliei nóstre.

P. Popasu cá se
dè mai mare
insemnata cestiunei,
dorese si propune, a
se adauge la
proiectulu de
conclusu, ca si pe
viitoriu capii si
dignitarii bisericesci
in casuri de
aceste se'si
face datori'a.

D. Deseanu
spriginesce
propunerea
comissiunei.

Presidiulu
deslusiesce ca nu e
de lipsa dèr' nici
consultu nu este,
a se hotari ce se
face in viitoriu
capii si dignitarii
bisericesci
pentru-ca acésta
se intiege de sine.

D. Cimponieru spriginesce adausulu propusu de P. Popasu, pentru că prin elu se da concursu morali si pentru implinirea datoriei din trecut si pe viitoriu.

D. Gaetan propune incheierea desbaterei. Pres. „Dér' nici nu s'a inceput!“ (Risete) Punându-se la votu incheierea desbaterei se respinge.

D. Al. Mocsonyi că se nu se considere că votu de blamu adausulu nu ar' consinti cu P. Popasu. De ora ce inse unu prelatu biser. face propunerea o spriginesce.

D. Dr. Gall o afla de superflua.

D. Macelariu e pentru adausu.

D. Popea clarifica ce termini ar' trebui intrebuintati candu se vorbesce despre dignitari etc. că se corespunda adeveratei stari a lucrului. Densulu clarificandu, că si consistoriile că senate scolare au participatu la deputatiunea din costiune, ar' trebui se nu se dica numai episcopatul, ci si autoritatile bisericesci, de ora ce asié au fost reprezentate si autoritatile consist. scolastice.

D. Antonescu e multiamitu cu votulu formulatu de comisiune.

Se propune din mai multe parti incheierea desbaterei si punendu-se la votu se primescu.

D. Babesiu, fara a fi fost insinuat la cuventu vré se dica, că nu e nici o propunere contrara. . . Este intreruptu si la cuventu urméza.

D. G. Ioanuvici, care mănecandu dela quietu non move, nu pentru adausu, ci se multiamesc cu ce aproposu comisiunea.

P. Popescu isi retrage propunerea.

D. Babesiu earasi vré se vorbésca (fara a fi insinuat). Densulu voiésce se faca propunerea E. Popasu de a s'a.

Se nasce intrebarea, déca d-lui Babesiu 'i se póte da cuventulu deorace d-lu Trombitasiu i'lu cede, Neputendu-se acést'a de ora-ce nu e in conformitate cu regulamentul afaceriloru.

D. Trombitasiu face numai reflexiuni stilistice; in meritu este pentru propunerea formulata de comisiune.

Dupa ore care discussiune la regulamentu se primescu propunerea comisiunii.

P. 4 care privesc inmultirea concubinateloru inca a provocatu o desbatere viua. Mai antaiu a fost vorb'a de competentia, adeca déca objectulu acést'a are a se desbate la locul acést'a, séu déca are se vina separatu. Dupa ce se incheie desbaterea asupra formei se trece la desbaterea in meritu, care se incheie cu aceea, că din partea consistoriilor se se adune date despre aceste si se se arete, care sunt cauzele sporirei concubinateloru. Mai departe se decide a se face pasii de lipsa la guvern asié cum se hotarise inca in congressulu din 1878 pentru a se pune stavila concubinateloru.

Se mai desbate asupra unei norme a stolei, a monumentulu pentru metropolitulu Andreiu bar. de Siaguna si elaborarea proiectulu in cause disciplinare, dupa care fiindu timpul inaintatu siedinti'a se incheie.

Miercuri a tinutu Congressulu dué siedintie. In siedinti'a prima d'inainte de amédu a raportatu comisiunea organizatöre asupra infiintierei a dué episcopii in Timisió'r'a si Oradea-mare, precum o dorea fericitul metropolitulu Siaguna, care spre fundarea acestoru diecese a lasatu unu legatu de 25,000 fl, ce s'a urcatu pēna adi la sum'a considerabila de 89,512 fl. v. a. Raportorulu Anania Trombitasiu a espusu că in sinulu comisiunii s'au nascutu diferentie de opiniuni, deorace maiortatea s'a pronuntiatu pentru sustinerea si executarea la timpul seu a hotaririi congressulu dela 1878, minoritatea inse — a careia raportorulu a fost d. Atan. Cimponieru — s'a pronuntiatu pentru renuntierea dela hotarirea dela 1878, că adeca se nu se infiintieze nici una din memoratele episcopii. Referentulu maioritatii a observatu, că consistoriulu metropolitulu n'a corespunsu decisiunii congressulu dela 1878 că se adune datele necesare, cerendu că consistoriulu se fia din nou provocatu se corespunda iusarcinarii sale pēna la viitóri'a sesiune.

Dupa acést'a urmá o discussiune fórte viua. Pentru propunerea minoritatii, că se se puna ad acta intrég'a costiune a infiintierei de noue episcopii, vorbi dep. I. Popovicu Desseanu, ear' pentru propunerea maioritatii comisiunii vorbi dep. Ioanu Lengeru, apoi dnii Dr. Ios. Gallu si Dr. Ales. Mocsonyi.

Argumentele minoritatii au fost că poporulu romanu si asié fiindu destalu de lipsitu, nouele episcopii i-ar' mari numai sarcinele, fara ai aduce unu folosu visibilu; ear' maioritatea a accentuatu că prin nouele episcopii s'ar' aduce unu folosu insemnatu poporulu, căci ele ar' deveni nesce centre de cultura ear' cheltuiielele nu ar' fi tocmai asié de mari.

Espositiunea agricola in judeciulu Covurlui.

„Eri Duminea — scrie „Post'a“ din Galati — s'a deschisu espositiunea agricola si industrialu din orasiulu nostru. Dupa celebrarea unui servitiu divinu si dupa cuventarile rostite de vice-presidentulu comitetulu agricolu, d. G. Antachi, de presidentulu comitetulu permanentu d. G. Atanasiu, la care a respunsu d. prefectu, salele espositiunei au fost deschise.

Obiectele espuse provinu exclusivu din districtulu Covurlui si cauta dela inceputu se constatamu că ele sunt destalu de numerose si demne de a atrage cea mai seriósa luare aminte a tuturoru cari se intereséza de agricultur'a si industri'a nationala.

Nu putemu face aicea o dare de séma amenuntita despre totu ce cuprinde espositiunea, lucrare, care de altmintealea speramu de a-o indeplini dupa ce vomu fi adunatu tóte elementele de cari avemu nevoie — dér' putemu afirmá, că ochirea generala ce amu facutu ne-a lasatu cea mai buna impressiune. Agricultorii, că si industriasiu nostri, ba pēna si artistii cei avemu aici, s'au grabitu a raspunde la apelulu ce li s'a facutu, aducendu fiacare intr'alesu totu ce avea mai bunu.

Espositiunea dupa cātu aflamu va stá deschisa pēna Duminec'a viitória si se póte vedé de la órele 10 dimiméti'a pēna la 4 dupa amedi.“

Intre obiectele espuse „V. Covurluiulu“ lauda in deosebi pe cele ale scolei de meserii. Eata câteva:

O róba de sistemu nou, care nu trebuie resturnata spre a i se versá continutulu, ci ajunge pentru acést'a a-o redica numai in susu de manere spre a fi desiertata;

O sac'a la care se afla ajustata o pompa, si care servesc spre a implé sacau'a si a-o desierta directu de lichidulu ce ar' continé; tóta lemniar'a si feraria sunt lucrate in atelierulu scolei de meserii; cá feraria se distinge la acést'a lucrare butea rotii, de metalu patentatu, lucrata astfelu, in cātu, spre a inlocuí o schitia, nu e nevoie a desface tóta ról'a, ci ajunge a scóte unu cuiu dela bute spre a luá schiti'a ce trebuie inlocuita;

Unu ferestreu circularu, pentru taiatu lemne cu acestu ferestreu si 4 ómeni se potu taia 3 1/2 stanjini lemne pe di; elu e arangeatu astfelu incātu se póte invérti si cu vaporu;

Unu modelu de motoru idraulicu pentru apele din munti, servindu a pune in miscare unu ferestreu, o móra, etc., prin puterea apei;

Unu aparatu pentru ascutirea momentana a cutiteloru;

O bróscu de incuiatu cu secretu;

O pareche de botine fara nici-o cusutura de giuru impregiuru. etc.

Conspectulu premiatiloru la espositiunea romana din Sibiu 1881.

(Urmare.)

Premiulu class'a III.

a) diploma de recunoscintia.

1. Acilenescu Mari'a Petru, straiu, Galesi. 2. Acilenescu Mari'a, tiolisioru, Galesi. 3. Albon Ana, covóre, Velcheriu. 4. Albulietiu Mari'a, materia de haine si panzaturi, Cernatu. 5. Alecsi, Tipografia, tiparturi, Brasiovu. 6. Andreica Michailu, propriet. anticitati, Campeni. 7. Avrigean Ioan, cisme, Sibiu. 8. Banciu I. Mari'a, stergare, Turchesi. 9. Barcianu P. Constantia, dulceatia, Resinariu. 10. Barcianu P. Elen'a, punga, M. Osiorheiu. 11. Barboloviciu Mari'a, diferite obj. din ind. casei, Simleulu Silv. 12. Bartolomeu Emil'a, perina de canapea, Caransebesiu. 13. Barbusiu E., diverse lucruri de máná, Lipov'a. 14. Barbusiu Silvia, diverse lucruri de máná, 15. Bazarea Nicolae, pei de berbece, Turchesi. 16. Basaraba Vasile, ape minerale, Romosiu. 17. Benedicti Eugeni'a, lucru de mana, Robesci. 18. Bighian Iacobu, pantofariu, Naseudu. 19. Birescu Mari'a, cilim. Timisió'r'a. 20. Bloanca Alem. Flórea, Resinariu. 21. Bobesi Paraschiv'a masariti'a, Boitia. 22. Bogdan Augustin, Témpahaza. 23. Bonda Nicolae, pantofariu, Sibiu. 24. Borcia D. Mari'a, dif. obj. din ind. de casa, Saliste. 25. Bordea Simion, butoiesiu, Beica rom. 26. Bososianu Maria, covoru, Mósna. 27. Breban Atanasia, dif. obj. 28. Bratilesu Ana, camesi, Boitia. 29. Brote Susana, dif. obj., Resinariu. 30. Brana Ioan, masina de semenatu cucuruzu, Mohu. 31. Buciu Teodoru, corfe, Ercavasi. 32. Bucsia Lucreti'a, materie de haine. Luna. 33. Bucsia George, preotu, gráu. 34. Bugner Mari'a, tapetu, Blasiu. 35. Butu Radu Mari'a, postavu, Satulungu. 36. Butnar Mari'a I., straiu vergatu, Brasiovu. 37. Buzan Iosifu, suman, Chiciudu. 38. Caciula Pascu Al. Elen'a, postavu,

Turchesi. 39. Candea Bucuru Sora, diferite pánzarii, Sibiu. 40. Cergedi Vilma, (pict. M. Pop), Brasiovu. 41. Cergedi Ana, lucruri de máná, M. Osiorheiu. 42. Cioruga Moise, cismariu, Sibiu. 43. Cioran Stana, diferite obj. din ind. casei, Resinariu. 44. Cioran C. Paraschiva, diferite lucruri, Resinariu. 45. Cioran Elefter'a, diferite lucruri, Resinariu. 46. Ciugudean Mari'a, diferite lucruri, Poiana. 47. Ciuhandu Petru, suman, Bosia. 48. Ciurea Francisca, patrafiru, Abrudu. 49. Ciurea Ana, diferite lucruri, Mociulu inf. 50. Ciurea Silvia, cusaturi, Fundata. 51. Clóje Iordan Ioane, desagi, Boiti'a. 52. Cocoiu Ioan, croitoriu, Clusiu. 53. Comaniciu Popa, sierpariu, Dobra. 54. Cornea Dumitru, dif. lucruri, Capalna infer. 55. Costea Alecsandru, Cojocariu, Serbesci. 56. Costea Daniulu, láná, Páclisi'a. 57. Costea Jach, cismariu, Sighisióra. 58. Costinu Maria V., diferite lucruri, Galesi. 59. Cuntianu Mari'a, covoru, Sibiu. 60. Cuteanu Veronica, covóre, Sacadate.

(Va urmá.)

D i v e r s e.

(Program'a de primire) a Soveraniloru italieni la curtea de Vien'a contine urmátorele dispositiuni: Joi 27 Octobre sér'a sosesc Regele Umberto cu Regin'a Margherita si sunt primiti la gara de Maiestatea S'a, de prinçiuulu mostenitoriu Rudolf si de toti archiducii etc. La palatu ospetii regali voru fi intimpinati de Imperatés'a cu tóte archiducesele, impiegatii Curtii, ministrii s. a. La 9 óre supeu la palatu. — Vineri 28 Octobre mare parada militara pe campulu de exercitie, la 5 óre d. a. prandiu familiaru la palatu cu 21 cuverte si in altu apartamentu mas'a maresialiloru cu 45 cuverte. Dupa prandiu Maiestatile Loru voru merge la opera. Sambata: venátore de iepuri aprópe de Himberg unde M. M. L. L. voru plecá cu trenulu la 9 óre dim. Dupa reintórcere la 6 óre prandiu de gala la care voru fi invitate 130 persóne si care se va dá in sal'a redutei dela palatu. Dupa prandiu: opera, apoi se va luá ceaiulu in palatulu archiducelui Rainer. Dumineca dim la órele 11 Soveranii Italiei voru dejuná la ambasadorulu italianu comite Robillant. Dupa amédu la 5 óre dá unu prandiu archiducele Carolu Ludovicu si apoi va fi concertu la palatu. Luni la 8 óre dim. Regele si Regin'a Italiei se reintorcu la Roma. In suit'a Regelui Umberto se afla ministrulu-presiedinte Depretis, ministrulu de esterne Mancini, generalulu adiutantu Gerbaix si vice-admiralulu Martin Franklin s. a. In suit'a reginei Margherita se afla dam'a de onóre marchis'a de Villamarina, dam'a de curte princessa Strougoli s. a.

(Societatea de istoria si arheologia.) In T-Severinu s'a formatu o societate pentru infiintierea unui museu arhiologicu. „Aur. Carpartiloru“ spune că iniciativ'a luata in privinti'a acést'a de catra d. Baicoianu, prefectulu judeciulu a facutu pasi rapedi. Societatea 'si-a votatu statutele si 'si-a alesu comitetulu dirigentu, avendu de presiedinte pe d. N. Baicoianu, prefectulu, er' de vice-presiedentu pe d. V. Dimitrescu, institutoru. Pe langa infiintierea unui museu de anticitati, in care se adune numerosele resturi istorice ce se gasescu in judeciulu Meheduti, societatea 'si mai propue a se ocupá de totu ce este relativu la istori'a nationala. Printre persónele cari au primitu a figurá cá membri ai acestei societati se afla si dnii C. A. Rosetti, T. Maiorescu, N. Ionescu, P. Cernatescu, S. S. Episcopulu Remniculu, I. Lupulescu, T. Stefanescu etc.

(Lipsa de moneta de aur) s'a semtitu septeman'a trecuta fórte tare in Bucuresci. Institutele de banca au trebuitu se suspendeze aprópe tóte transactionile loru [din caus'a lipsei de moneta sunatória, mai alesu de aur.

(Comitiulu agricolu de Ilfov) a hotaritu cá, cu ocasiunea concursulu agricolu ce se va face in diu'a de 31 Octobre v. curentu, se se tiena si o conferintia a agricultoriloru din acestu judeciu. Prin urmare, toti agricultorii comercianti si industriali, fara deosebire déca facu séu nu parte din acestu comitiu, sunt rugati se bine-voiésca a asistá la acestu concursu si se id parte la conferintia. Espositiunea va fi deschisa la 31 Octobre, dela 10 óre dimiméti'a pēna la 4 dupa amédu.

(Linia ferata Marasesci-Buzeu.) „Romanulu“ anuntia cu o deosebita placere inaugurarea liniei ferate Marasesci-Buzeu. Din punctulu de vedere economicu este lini'a cea mai insemnata, de ora-ce e construita de statu, cu ingineri romani si costa mai puçinu de cātu ori-care. Straimi pururea ne-au esplótatu; amu platitu amaru sciinti'a loru problematica. A sositu vremea se punemu capetu

acestora neajunsuri. „Putem, dicem cu mandria astadi, putem face si noi lucrari de cele ce faceau strainii in tier'a nostra si le putem face mai bine chiaru si mai eftinu. Pe d'alta parte, construirea liniei Marasesci-Buzeu d'a dreptulu de catra statu dovedesce, c'amu pasitu definitivu de pe terenulu increderii absolute numai in altii si neincrederii in noi insi-ne, incredere legitima si intemeiata pe studie, pe buna-vointia si pe iubirea binelui generalu. Salutamu deci cu bucuria inaugurarea punerii in circulare a liniei unirii, si felicitamu pe inginerii, ce au lucratu la construirea ei, ca naintasii unei ere spornice de progresu economicu fara jertfele si umilirile din trecutu.“

(Espositiunea de electricitate) din Paris s'a terminatu. Premiile s'au impartitu. Medalii mari de onore s'au datu ministrilor de poste din Franca, Germania, Austria si Anglia, mai multora societati interne si esterne de drumuri de feru, precum si inventatorilor Baudot, Edison, Gras, Plante si Siemens.

(Importulu vitelor in Bulgaria.) Guvernulu Bulgariei a hotaritu se nu se mai permita introducerea vitelor si a peiloru in principatu, deca nu voru fi insocite de unu certificatu liberatu de autoritatea competenta, de unde provinu acele vite si pei, si legalisatu de administratiune. Priu acestu certificatu se va arata, pentru vite, numerulu capetelor, sexulu, marc'a, numele expeditorului si alu destinatorului; ear' pentru pei, numerulu peiloru, marc'a lor, numele expeditorului si alu destinatorului si totodata se se certifice ca asemenea pei si vite provinu din locuri unde vitele nu sunt bantuite de boale molipsitoare.

(Inca unu suveranu, care va visita Europa.) Regele Abherkutu alu Dahomeului (Africa) are intentiunea se faca o excursiune in Europa; se va opri deocamdata in Russi'a, si va fi opele lui Alexandru III. Diarele ruse spunu ca acestu suveranu are unu capu enormu si braie d'o lungime peste mesura; pe langa tote astea, e forte micu de talia si porta unu costumu rosu. Maiestatea S'a este forte ocupatu in statele sale cu functiunile de perceptoru, judecatoru, calau, ministru, etc. Se mai pretinde ca nu e de catu pugnu timpu de candu regele Abherkutu s'a lasatu d'a mai manca carne de omu.

(Unu mortu viu.) Diariulu „Post'a“ primesce din Romanu o telegrama de urmatoriulu cuprinsu: Avram Savin, de locu din Bucuresci, suferindu de mai multu timpu de bol'a de peptu, s'a gasitu mortu in noptea de 6 spre 7 Octobru v. orele 12. I s'au facutu tote cele necesare pentru inmormentare, a fost spalatu, fara nici unu semnu de viat'a, a statu ca mortu pana la 9 Octobru, orele 2 p. m. candu, in momentul transportarei de pe masa pe sicriu spre alu duce la cimitiru, de odata in viaza si se scola in picioru sarutandu-se in gura cu toti amicii, ce erau faia. Spaim'a si bucuri'a a cuprinsu pe toti. Se vede inse, ca pregatirile inmormentarei asié de tare au emotionatu pe mortulu in viatu, in catu a dou'a di la 10 currentu a muritu din nou, si de asta data pentru totu-deauna. Facendu-se autopsia doctorii au constatat, ca mortea a provenitu din ruperea unei artere a inimii.

(Jupanulu Costiner datu in judecata.) „In urm'a cercetarei facute de d. substitutu de procuroru, impreuna cu prefectulu judeciului, la comun'a Fantanele, aflamu — scrie „V. Botosianiloru“ — ca s'a datu in judecata si s'a acusat jupanulu Moise Costiner, ca co-autoru alu crimei de falsu in acte publice comise in unire cu primarul Popovici. Dobendirea impamentenirei l'a costatu cam multu pe d. Costiner, d'aceea, acum d'ocamdata a voitu a 'si scoate acei 8000 galbeni dati d-lui Latiescu si n'a gasitu unu midilocu mai lesniciosu de catu a se napusti asupra comunei si a tieraniloru ca se 'i storca pana la ose pentru a s'a indestulare. S'a impamentenitu pentru folosulu tieriei, deaceea tier'a, in specie comun'a, e justu, ca se 'lu indomniseze. Negutatori'a n'a prea mersu bine jupanului nostru, caci justiti'a a pusu man'a pe elu si asteptamu ca se se pronuntie pentru ca dreptate se se faca. Nu cum-va si aci voru caut'a 'si veri unghiile cei cu „pufusioru pe botisioru,“ voindu a 'si mai implé spart'a loru pungulitia? Vomu veghia si vomu denuntia.“

Rogamu a se dá deosebita atentiune anuntului de astadi: „Burs'a de Vien'a“ a casei de banca Leitha, Vien'a.

Se afla sub tipariu in tipografi'a dlui Alexi din Brasiovu si catu de curendu va esi la lumina :

CALINDARIU

iuilianu, gregorianu si poporalu romanu.

Acestu din urma cuprinde in sine tote serbatorile, datinile si credintiele stramosiesci legate de ori-care dile de presto anu, cu comentariu, pe anulu 1882, de Simeone Manguca. Calindariulu poporalu romanu este tiparitu pe pagina dreapta faia in faia cu calindariulu iulianu si gregorianu depre pagin'a stanga. In partea scientifica a calindariului din anulu acesta se comentéza (explica) urmatoriele: 1. „Colind'a“ aretandu originea si insemnatatea ei astronomica si calindarica. In colinda se explica si Pitierii (Pizereii), Junii, Plugsiorulu, Turca (Tiurca), Bresaia, Cerbutiulu si Vasica, ca parte dramatica a colindei. Astfelu se adeverece, cumca Colind'a a existatu inca la Grecii si Romanii cei vechi, si cumca in Rom'a pana in alu 13 seclu au colindatu copii chiaru asié precum colindeza pana in diu'a de asta-di Pitierii la Romani. 2. „A p'a dela botezu santita pentru ce nu se strica si lecuitoare si tamaduitoare.“ Unu studiu metafisic-magicu, in care se adeverece si din sciintiele naturali: nesticarea si puterea lecuitoare a apei santite ori magnetisate prin magnetismulu vitalu. 3. „Mosii séu sacrificiulu mortiloru.“ Este unu cultu alu spiriteloru familiari, adeca a lariloru si penatiloru. Mosiloru se sacrifica (jertfescu) tote pangile séu noitiele campului de peste anu. Aceste sunt comentarie despre originea si insemnatatea istorica a serbatoriloru, datiniloru si credintieloru cuprinse in calindariulu poporalu. Der'afara de aceste se mai publica in calindariulu din anulu acest'a 1882 inca urmatoriele tractate: 4. „Pecala“ de origine din Itali'a. Se trage unu paralelismu (asemenare) intre Pecala romanescu, italianescu, grecescu si finlandescu, si se arata precum din etimologi'a cuventului, asié si din caracterulu lui Pecala, cumca originalulu este la Romani. 5. „Petrecerea mortulu“ (bocetu), o decantare poporala in versuri, asup'a mortulu (inainte de venirea preotulu spre inmormentare) intru petrecerea lui din acésta in ceal'alta lume, cu comentariu despre fiintiele mitologice daco-romane cuprinsé in acelu bocetu.

Acestu calindariu poporalu romanu intru tote serbatorile, datinele si credintiele poporale este „Unicum“ in modulu seu, si este de cea mai mare insemnatate au numai pentru istori'a culturii in genere, ci in specie si pentru originea nostre romane. Calindariulu acesta se va continua si comentá in totu anulu pe viitoriu.

Se afla de vendiare in depositu la urmatoriele librarii: Bucuresci la fratii Ioanitiu et Comp. si la Socecu et Comp. Craiova la Filipu Lazaru. Iasi la Hirsch et Finke. Galati la Nebunelli et fil. Cernauti la H. Paradini. Sibiu la W. Krafft. Brasiovu la tipografi'a Alecsi. Clusiu la I. Stein. Blasiu la Isidoru Domsia. Naseudu la A. P. Alexi profesore. Aradu la G. Bethelheim. Timisiora la Polatschek. Oradea la Otto Hugel. Lugosiu la A. Auspitz. Oravitia la I. E. Tieranu. Beserica-alba la Theob. Hepke. Resitia la Stefan Kretsmar.

Onorat'a inteligentia romana este rogata, deca afla a fi in interesulu causei, a recomandá auctorulu acestui calindariu (Adres'a: Oravitia, per Temesvár) fara intardiare si alte firme solide de librari din orasiile numite, séu din alte orasie, unde ar' fi a se depositá calindarie spre vendiare.

Calindariulu cuprinde 16—17 cole tiparite octavu mare. Pretiulu este 1 fl. pentru Romani'a 2 lei 50 bani.

2—3

Pome ernatice

150—200 hectolitri mere si pere de soiulu celu mai nobilu se vendu cu ridicat'a séu in cantitati mai mari in Réten langa Sighisiora.

1—3

Anunciu

Trunchi tari de nuca se cauta spre cumperare.

Richard Hentze.

Firestraie cu vaporu.

1—3

Burs'a de Vien'a.

Decidietoria pentru Cis- si Transilvani'a este numai Burs'a de Vien'a.

Marile desavantaje ale speculatiunei la o bursa din provincia seraca, neinfluenta si dependenta, ear' marile avantaje ale operatiunei la o bursa in capitala — unde reside guvernulu, societati, corporatiuni, a caroru hartii sunt in piatia, loculu cu ofertele si cautarea, unde sosescu sciri din tota lumea, se face politic'a mare, aparu diarele mari, unde speculatia mare si banchierii facu cursurile, scurtu, loculu, unde se facu de timpuriu observari bune si nefavorabile si inainte de a strabate in publiculu mare se potu lua cele mai intime informatiuni, priu cari se pote influentia cursulu — le am aratatu cu deamantulu in brosiur'a nostra (p. 26 si 42).

Cu privire la viitoare mari miscari ale burselor afara de „liber'a“ speculatiune si de atacerile nostre consortiale recomandemu operatiunea cu riscu marginitu, mai alesu premi'a cu dublu efectu (ad: folosu: ori se urca ori scade cursulu) unde tacs'a in celu mai reu casu nu se pote perde de totu. Pretiuri de premie forte eftine.

Avendu relatii de aproape cu cerurile conducetore putemu se servimu cu informatiuni directe, imediate si grabnice (in modu specialistu si gratis). Esecutare esacta, discreta. Avisuri in scrisu gratis.

Giurstarile actuale pecuniare si crescerea capitaliloru ne punu in positiune, ca la cumperarile de speculatiune si la investia de capitaluri si chartii de valoare se scademu doband'a pana la 5% (fara tacs'a) pr. r. Numeri de proba ai foiei financ. si de sortire „Leitha“ franco.

Brosiur'a cu cuprinsu bogatu si absolutu necesara, contine: calindariu de losuri (tote planurile de jocu europ.) Chartii de alocau de speculatu, asigurare de losuri (remarcabilu cu privire la tragerile viitoare) ect. ect. le espedamu la cerere gratis si franco.

Cas'a de banca „Leitha“ (Halmai) Vien'a a administr. soc. Schottenring 15.

Cu 1 Octobru st. v. 1881 s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai foiei nostre, a grabi cu innoirea abonamentulu pe triloniulu alu IV-lea.

Domni noi abonanti sunt cu deosebire rogati, a ne tramite adresele D-loru esactu, aratandu si post'a cea mai aproape de loculu, unde locuiescu.

„Gazeta Transilvaniei“ apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.

Pretiulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungaria cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Alaturamu la numerulu acést'a col'a de abonamentu la posesiile dlui Vasiliu Raut'a Buticescu.

Cursulu de Bucuresci dela 15/27 Octobru 1881.

Valori	Scadenti'a Cupneloru	Cumpera	Vinde
5% Rent'a Romana	1 Apr. 1. Ort.	89.1/2	90.1/4
6% Oblig. de Stat. convert. rurale	23 Apr. 23 Oct.	102.—	102.1/2
8% Oblig. domeniiale 1871	1 Ian. 1 Iul.	—	—
6% Oblig. caliloru fer. rom.	1 Iuliu	103.—	104.—
7% Serisuri funciare rurale	1 Iul. 1 Ian.	102.1/2	103.1/2
7% „ „ urbane	idem	101.1/2	102.1/2
8% Imprum. municipalu	idem	106.1/2	107.1/2
Oblig. casei de pensiune (lei 300, dobanda 10 lei)	1 Maiu 1 Nov.	230.—	235.—
Losuri municipale (20 lei)	cu premie	29.1/2	31.1/2
Act. Banci Nationale rom.	1 Ian. 1 Iul.	1790	1795
Auru contra argintu		1/2	1
Auru contra bilete hipotec.		1/2	1
Auru contra bil. de Banca nat Florini Val. Austr.		1/2	1
		2.14—	2.15—

Cursulu la burs'a de Vien'a din 28 Octobru st. n. 1881.

Rent'a de auru un-gara	118.55	Imprumutulu cu pre-miu ung.	122.25
Imprumutulu caliloru ferate ungare	131.—	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	111.—
Amortisarea datoriei caliloru ferate de ostu ung. (1-a emisiune)	89.75	Rent'a de harthia aust.	76.30
dto. (II-a emisiune)	107.50	„ de argintu „	77.30
dto. (III-a emisiune)	96.25	„ de auru „	93.20
Bonuri rurale ungare	99.25	Losuriile din 1860	133.—
dto. cu cl. de sortare	98.40	Actiunile banci austr.-ungare	827.—
Bonuri rurale Banat-Timjs.	98.—	„ banci de creditu ungare	364.25
dto. cu cl. de sortare	97.50	„ banci de creditu austriace	364.70
Bonuri rurale transil-vane	97.75	Argintulu	—
„ croato-slav.	99.—	Galbini imperatoresci	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	95.75	Napoleond'eri	9.38 1/2
		Marci 100 imp. germ.	58.85
		Londr'a	118.50

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gott si fiu Henriou.